

Yakov Sverdlov'un anısına

18 Mart 1919

Yoldaşlar, bugün, bütün ülkelerin işçileri Paris Komünü'nün kahramanca doğuşunu ve acı sonunu anarken, Yakov Mihayloviç Sverdlov'u toprağa veriyoruz. Sverdlov yoldaş, devrimimiz boyunca ve devrimimizin kazandığı zaferlerde, proletarya devriminin temel ve en önemli özelliklerini herkesten daha eksiksiz ve tam olarak cisimleştirmeyi başarmıştır.

Sverdlov yoldaşın proletarya devriminin bir önderi olmasında, bu başarısının payı, belki de onun devrim davasına olan sonsuz bağlılığından bile fazladır.

Yoldaşlar, sorunları yüzeysel bir biçimde değerlendirenlerin gözünde, devrimimizin çok sayıda düşmanının ya da bugün hâlâ devrim ile onun düşmanları arasında bocalayanların gözünde, devrimimizin en çarpıcı özelliği, sömürülen ve emekçi halkın düşmanları karşısında acımasız ve kesin bir tutum takınmış olmasıdır. Hiç kuşku yok ki, bu olmadan, yani devrimci şiddet olmadan, proletarya zafere ulaşamazdı. Ama gene hiç kuşku yok ki, devrimci şiddet, devrimin sadece belirli aşamalarında, belirli ve özel koşullarda zorunlu ve meşru bir devrim silahıydı: oysa proletarya kitlelerinin örgütlenmesi, emekçi halkın örgütlenmesi, geçmişte de, bugün de bu devrimin çok daha derin ve sürekli bir özelliği ve onun zaferlerinin koşuludur. Devrimin en iyi itici gücünü, devrimin zaferlerinin en derin kaynağını oluşturan, işte milyonlarca emekçinin bu örgütlenmesidir. Ve işte mücadele içinde, devrimimizin daha önceki devrimlerde hiç rastlanmamış olan somut özelliğini, yani kitlelerin örgütlenmesini en iyi bir biçimde cisimleştiren önderleri, proletarya devriminin bu özelliği yaratmıştır. Her şeyden önce ve en başta bir örgütleyici olan Yakov Sverdlov'u yaratan da proletarya devriminin bu özelliğidir.

Yoldaşlar, biz Rus devrimcileri, özellikle devrimin zaman zaman sancılı ve son

derece uzun hazırlık döneminin zorlu günlerinde en çok teori, ilke ve program ile pratik çalışmamız arasındaki uçurumun, özellikle de dolaysız eylemden kopuk teoriye batmanın acısını çektik.

Rusya'daki devrimci hareketin çok uzun yılları, kendilerini devrim davasına adadıkları halde, devrimci ülkelerini pratiğe dökme olanağı bulamayan şehitlerle doludur. Bu açıdan bakarsak, proletarya devrimi, devrimci mücadelenin o zamana kadar yalnız kalmış bu kahramanlarına, ilk kez, yeteneklerini ortaya koyabilecekleri gerçek bir zemin, gerçek bir temel, gerçek bir ortam, seslenebilecekleri gerçek bir kitle ve gerçek bir proletarya ordusu sağlamıştır. Gene bu açıdan bakıldığında, en parlak önderler, pratik ve etkili örgütleyiciler olarak, Yakov Sverdlov'un haklı olarak elde ettiği ve koruduğu gibi olağanüstü önemde bir yer elde etmeyi başarmışlardır.

Proletarya devriminin bu önderinin hayatını inceleyecek olursak, onun eşsiz örgütleme yeteneğinin uzun mücadeleler içinde gelişmiş olduğunu görürüz. Proletarya devriminin bu önderinin, birçok dönemin sınavından geçmiş büyük bir devrimci olarak eşsiz yeteneklerinin her birini devrimci faaliyetin en ağır koşullarında geliştirilmiş olduğunu görürüz. Sverdlov yoldaş, faaliyetinin daha ilk döneminde, siyasi bilince henüz kavuşmuş bir delikanlıyken, kendini bütünüyle ve hiç duraksamadan devrime adanmıştır. O dönemde, 20. yüzyılın hemen başlarında, Sverdlov yoldaş, bizim gözümüzde, ailesini ve eski burjuva toplumunun bütün rahatlıklarını ve alışkanlıklarını terk etmiş, kendini her şeyiyle devrime adanmış, yıllar boyu hapisten sürgüne, sürgünden hapse gönderilirken devrimcileri çelikleştiren bu nitelikleri durmadan geliştirmiş bir insan, en kusursuz bir profesyonel devrimci örneğiydi.

Ama bu profesyonel devrimci bir an bile kitlelerden kopmadı. Çarlık düzeni koşullarında, o günlerin bütün devrimcileri gibi esas olarak yeraltı çalışmasına, illegal faaliyete geçmek zorunda kaldığı halde, Sverdlov, 20. yüzyılın başlarında önceki devrimci aydınlar kuşağının yerini almaya başlayan öncü işçilerle her zaman el ele, omuz omuza yürümüştür.

Onlarca ve yüzlerce ileri işçinin faaliyete atılması ve devrimci mücadele içinde çelikten bir sağlamlık kazanması işte bu döneme rastlar: bu devrimci sağlamlık olmadan, kitlelerle en sıkı bağlar olmadan Rusya'da proletarya devrimi asla gerçekleşemezdi. Her zaman mücadele içinde olan, kitlelerden bir an bile kopmayan, Rusya'dan hiç ayrılmayan, her zaman en iyi işçilerle birlikte çalışan ve baskıların devrimcileri hayattan kopuk kalmaya zorladığı günlerde sadece işçilerin sevilen bir önderi, sadece pratik çalışmayı en iyi bilen bir önder olmayı değil, aynı zamanda ileri proleterlerin bir örgütleyicisi olmayı da bilen bu insanın niteliklerini en iyi ortaya koyan dönem, özellikle bu uzun illegal çalışma dönemidir. Bazıları, genellikle de hasımlarımız ve yalpalama gösterenler, kendisini bütünüyle illegal faaliyete vermenin, profesyonel devrimcinin bu özel niteliğinin onu kitlelerden koparacağı kanısındaydılar. Oysa Yakov Sverdlov'un devrimci faaliyeti, bu kanının ne kadar yanlış olduğunu ve tam tersine, birçok hapisane görmüş, Sibiry'a'nın en ücra köşelerine sürgün gönderilmiş insanların hayatını belirleyen devrim davasına bu sonsuz bağlılığın böyle önderler yetiştirdiğini, proletaryamızın çiçeklerini yetiştirdiğini kanıtlamıştır. Devrim davasına duyulan bu bağlılık, insan tanıma ve örgütlenme yetenekleriyle birleştiğinde büyük örgütleyiciler yaratmıştır. Hiç kimsenin Yakov Sverdlov kadar eksiksiz bir biçimde cisimleştiremediği ve gerçekleştiremediği illegal çevreler, devrimci yeraltı çalışması ve illegal Parti: işte onu yetiştiren pratik okul buydu: onu ilk sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin önde gelen şahsiyeti, geniş proletarya yığınlarının ilk örgütleyicisi durumuna yükseltebilecek biricik okul buydu.

Yoldaşlar, benim gibi Sverdlov yoldaşla günler boyu birlikte çalışma fırsatını elde eden herkes, bugüne kadar gurur duyduğumuz, haklı olarak gurur duyduğumuz her şeyi bize verenin, onun olağanüstü örgütlenme yeteneği olduğunu en açık bir şekilde görmüştür. Yakov Sverdlov, bizim örgütlü proletarya kitlelerine layık bir proletarya devriminin ihtiyaçlarına cevap veren, uyumlu, verimli ve gerçekten örgütlü faaliyetler yürütmemizi mümkün kıldı. Bu uyumlu ve örgütlü faaliyetler olmasaydı, tek bir başarı elde edemez, karşılaştığımız sayısız güçlüklerin hiçbirinin üstesinden gelemez, geçmişte geçirdiğimiz ve bugün geçirmekte olduğumuz çetin sınavlardan hiçbirine dayanamazdık.

Devrim denilen fırtınalı mücadele içinde, her devrimcinin kendi nöbet yerinde, küçük de olsa her grubun çalışmasının tartışmalara boğulduğu bir sırada,

mücadele içinde kazanılmış yüksek ahlaki saygınlığın tartışmasız kabul edilen ve gücünü hiç şüphesiz soyut bir ahlaktan değil de devrimci savaştının ahlakından, devrimci kitlelerin ahlakından alan bir saygınlığın çok büyük önemi vardır.

Bir yılı aşkın bir zamandır dar bir sağlam devrimciler çevresinin karşısına dikilen büyük güçlüklerin üstesinden gelebilmiş olmamızı, önder grupların en çetin sorunları böylesine kararlılıkla, böylesine çabuk ve böylesine elbirliğiyle çözebilmiş olmasını, Yakov Mihayloviç gibi son derece yetenekli bir örgütleyicinin onlar arasında önde gelen bir yeri olmasına borçluyuz. Proletarya hareketinin önder militanlarını hayret verecek kadar tanımayı bir tek o başardı; burada ancak çok kısa olarak sözünü edebileceğim uzun mücadele yılları boyunca, bir uygulayıcının harikulade sezgisini, bir örgütleyicinin olağanüstü yeteneğini ve asla tartışılmaz bir saygınlığı kendinde toplamayı bir tek o başardı. Bütün bunlar sayesinde Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin ancak bir grup insanın üstesinden gelebileceği en önemli çalışmalarını o tek başına omuzlamasını bildi. O öyle bir mertebeye ulaşmıştı ki, örgütlenmeyle ilgili son derece büyük ve önemli birçok pratik sorunun toplantılara, resmi oylamalara gerek kalmadan tartışmasız ve kesin olarak çözülmesi için onun bir tek sözü yeterliydi. Ve herkes, bu sorunların derin bir pratik bilgi ve örgütlenme sezgisi temelinde çözülmüş olduğuna ve dolayısıyla bu çözümün sadece yüzlerce ve binlerce ileri işçi tarafından değil, aynı zamanda kitleler tarafından da nihai çözüm olarak benimseneceğine yürekten inanırdı.

Tarih, büyük devrimlerin mücadele içinde büyük adamlar yarattığını ve daha önce imkânsız sayılan yetenekler doğurduğunu çok önceleri kanıtlamış bulunmaktadır. Ama illegal eğitim çevreleri ve yeraltı faaliyetleri okulunun ağır baskılara uğrayan küçük bir Parti ve Turuhansk hapisanesi okulunun, tartışılmaz bir saygınlık kazanan böyle bir örgütleyiciyi: Sovyet devletini Rusya'nın dört bir yanında örgütleyen bu insanı: Sovyetleri yaratan ve Sovyet iktidarını, bugün dünyanın bütün halklarına ve ülkelerine doğru zorlu, acılı, kanlı, ama muzaffer bir şekilde yayılmakta olan bu iktidarı kuran Parti çalışmasının, eşsiz bilgisiyile, örgütleyicisi olan bu insanı yaratacağı kimin aklına gelirdi!

Böylesine olağanüstü bir örgütlenme yeteneğini geliştirmiş olan bu insanın yeri

hiçbir zaman doldurulamaz; tabii eğer yerini doldurmak derken, yerini bütün bu özelliklere sahip tek bir insanla, tek bir yoldaşla doldurmayı anlıyorsak. Yakov Sverdlov'u

yakından tanıyan ve onun çalışmalarını sürekli izlemiş bulunan bir kimse, onun bu anlamda yerinin doldurulamayacağından asla kuşku duymaz. Örgütlenme, insanların seçimi ve onların çeşitli kesimlerdeki sorumlu görevlere atanması konusunda Sverdlov yoldaşın tek başına gerçekleştirdiği çalışmayı, onun tek başına yönettiği büyük faaliyet dallarından her birine onun çizdiği yoldan gidecek bir grup insan atasak ancak gerçekleştirebiliriz.

Ama proletarya devriminin gücü, köklerinin derinde olmasında yatar. Biliriz ki, proletarya devrimi, mücadelede gözlerini kırpmadan hayatlarını feda edenlerin yerini dolduracak yeni insanlar yaratır. Bu insanlar, başlangıçta daha az tecrübeli, daha az bilgili ve daha az eğitilmiş olabilirler; ama kitlelerle sıkı bağları vardır ve aramızdan ayrılmış bulunan dâhilerin yerini alacak, onların davasını sürdürecektir, onların yolunu izleyecek ve onların başladığı işleri tamamlayacak yeni insan grupları yaratabilirler. Bu yüzden, Rusya'daki ve bütün dünyadaki proletarya devriminin, onlar olmadan milyonluk proletarya ordusunun zafere ulaşamayacağı pratik hayat bilgisine ve bireysel değilse bile kolektif örgütlenme yeteneğine sahip gittikçe daha çok sayıda insanlardan, işçilerden ve geniş proleter ve emekçi köylü kesimlerinden gruplar yaratacağına olan inancımız tamdır.

Yakov Sverdlov yoldaşın anısı, sadece bir devrimcinin davaya bağlılığının ölümsüz bir simgesi ve pratik uyanıklığı, pratik ustalığı, kitlelerle sıkı bağı ve kitlelere önderlik etme yeteneğini birleştirmenin bir örneği olarak kalmayacak, aynı zamanda gittikçe çoğalan proletarya kitlelerinin onun örneğinden ilham alarak dünya komünist devriminin nihai zaferine doğru ilerleyeceğine dair edilmiş bir yemini olacaktır.